

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tilleg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Tale ved juletreffesten 1935 i Oslo av biskop J. Mangers. — Den Moderne kristne. — Takk. — Paven og krigen. — «Psykoterapi eller sjelesorg». — Pater A. J. Lutz, O.P. — N.K.K.F.'s utlodning. — Bokanmeldelse. — Herhjemme.

Tale ved juletreffesten 1935 i Oslo av biskop J. Mangers.

I strålende glans glitrer juletreet med sine lys. Disse lys minner oss om verdens lys som i den første julenatt er gått op for menneskene, hint evige lys som ved nattetid begynte å stråle i Betlehem, og som opplyser hvert menneske som kommer til denne verden. Dette lys har fra de første kristne tider av øvet en fortryllende makt over menneskehjertene og skapte denne minneverdige natt til en gledesfest, som om og om igjen rører ved vårt hjertes ømmeste strenger. Intet formår å slukke dette lys i menneskenes sjel. Hvert år når juleklokkene ringer og kimer, så blusser det op igjen med en kraft og en glød som brenner og fortærer vantroens og materialismens stråverk og som gir det fortvilede menneskehjerte nytt håp og nytt mot.

Skjønt Kristi fødselsfest fra de første kristne tider av blev feiret som en særlig gledesfest, så nøiet man sig inntil middelalderen dog med den strengt liturgiske eller kirkelige feiring. De forskjellige verdslige folkeskikker er først opstått i middelalderen eller enda senere som en slags forberedelse eller supplement til den liturgiske julehøitid.

De mest betydningsfulle av disse skikker er julekrybben og juletræet. Jeg vil ikke dvele her ved julekrybben, da det jo er almindelig kjent at den føres tilbake til den hellig Frans av Assisi, som i 1223 med pave Honorius III's samtykke lot oppstille en krybbe i skogen ved Greccio med en levende okse og et levende esel, og så lot feire midnatsmesse ved krybben, mens skogen gjenklang av folkets julesalmer. Skikken utbredte sig snart og siden blev det almindelig i Italien og også i andre land å oppstille en julekrybbe, snart med levende, snart med kunstige figurer.

Når juletræet er opstått kan ikke sies med absolutt sikkerhet. Sikkert er det at det har gjen-nemgått en stor utvikling inntil vi har fått vårt nuværende juletræ. Vi vet at allerede i en tidlig

middelalder opførtes i juletiden det såkalte «paradis-skuespill», under hvilket et litet grantræ — hvorpå det hang et eple og som skulde forestille kunnskapens træ — blev bragt inn på scenen. Dette stykke spilles enda på forskjellige steder i Steiermark, og fremmede som er vant til juletræet og som ser spillet får det inntrykk at det er et juletræ, som bringes inn i stuen. — Så har man også den eldgamle salme bygget på Jesaias profeti 11,1 som taler om den gren som er utsprunget av Jesse rot, og som er Kristus. — Men det første vidnesbyrd om at et grantræ blev oppstillet i husene finner vi i Sebastian Brants berømte verk «Das Narrenschiff» 1494, hvor det heter at «den som til nyttår ikke setter noget grønt grantræ i sitt hus lever ikke året ut» (Buch VI, Vers 35).

Det er ikke usansynlig at vårt juletræ har utviklet sig fra disse skikker, men bestemt kan vi ikke si det. Året 1600 finner vi i en beretning fra Strassburg (Becksche Chronik) følgende: «Til jul oppstiller man i Strassburg et grantræ i stuen og man henger på det roser av mangefarvet papir, epler, sukkertøi, gulltråd etc.». Det er dog først i slutten av det 18 århundre at vi finner flere og flere vidnesbyrd om juletræet. Året 1785 heter det også at man i Strassburg har lys på træet.

Det ser altså ut til at vårt juletræ i sin nuværende skikkelse kommer fra Elsass. Det har dog først i løpet av det 19 århundre funnet almindelig utbredelse, først i Tyskland, så i Tirol, senere også i resten av Østerrike, hvor man først ikke vilde vite noget av det, da man påstod at det var protestantisk skikk. Fra Tyskland utbredte skikken sig til de nordiske land, likeså til England og Russland. I de romanske land har juletræet inntil den dag idag ikke funnet almindelig utbredelse. Således er det lite brukt i Frankrike og Italien.

Det har ofte været påstått at juletræet er av

protestantisk oprindelse. Men dette fremgår ingenlunde av de kilder vi har om juletreets opståen og utvikling. Tvertimot. Vel er det så at juletræet er mere utbredt i de såkalte protestantiske land enn i de katolske, men det har ene og alene sin forklaring i at man i de katolske land samler sig mere om julekrybben, som forøvrig for det meste er pyntet med grankvister og som man mener gir et bedre uttrykk for julemysteriet enn juletræet, mens protestantene gjerne betrakter krybben med sine figurer som en slags helgentilbedelse eller avgudsdyrkelse.

Nogen mener også at juletræet med sine lys stammer fra hedenske reminiscenser, da jo Vergilius allerede taler om den grønne mistel -viscum album -som midt i den kolde vinter holder sig grønn på trær som synes å være døde (Æneid. lib. VI, vers 205), og da man jo allerede i hedensk tid hadde store lys- eller solfester om midtvinteren.

Hvorom allting er, så er juletræet i sin nuværende form ikke mere protestantisk enn katolsk. Og hedensk er det slett ikke. For alle kristne ser i det evige grønne grantre et symbol på selve livets trær eller Kristus, på hans uendelige, evige kjærlighet til oss mennesker, en kjærlighet så stor at han er blitt menneske for å frelse oss. Likeså er lysene et symbol på Kristus, verdens lys, mens det mangfoldige pynt på træet skal minne oss om de overnaturlige nådegaver Kristus har skjenket menneskeheten ved sin menneskevorden.

Efter denne summariske oversikt over juletræets historie, vil vi nu lytte et øieblikk til juletræets preken. Ja, juletræet taler til oss alvorlige, formanende og dog herlige ord, Kristi egne ord: «Den som følger mig vandrer ikke i mørket, men i lyset». Gud er blitt menneske, et menneske med kjød og blod, med en menneskesjel og et menneskehjerte, et menneske akkurat som vi, men et menneske som til- like er Gud, et menneske som har høinet og adlet menneskeheten, forløst den fra livets meningsløshet.

Først ved Kristi fødsel er tanken på det evige liv blitt uttalt med en klarhet og sikkerhet som tar bort enhver tvil og enhver grublen. Først da blev fundamentet lagt til en lykkelig, glad og herlig menneskehet, forutsatt at man urokkelig fast tror på Kristus som den menneskevordne Gud. Uten denne tro er kristendom ikke forløsning, da er den ikke annet enn et av de mange filosofiske forsøk på å finne sannheten. Men er Kristus Gud, da har vi guddommelig garanti for at vi har nøklen til alle livets spørsmål, da er vi faktisk forløst fra livets meningsløshet, ti da er det store lys gått op for verden, da vandrer kun den i mørke som vil gå i mørke. da vet vi hvorfor vi lever og hvorledes vi skal leve. Meningen med jordelivet blir da denne: å forme verden og livet, sig selv og samfundet, efter Kristi ånd, Gudmenneskets ånd og få del i selve det guddommelige liv.

Vi gleder oss til Jul. Er denne glede også ekte? Er det virkelig glede over den forløsning som

er blitt oss tildelt? Desverre er gleden over forløsningen, forløsningens lys, slukket hos så mange. En gang var det der. Det strålte i de første kristne. Det ser vi av de nytestamentlige skrifter, især av Apostlen Pauli brev. Det går gjennom disse skrifter en uendelig jubel over menneskehetens forløsning ved Kristus, en strøm av glede og begeistring, en evig søndag av fred og lykke, mot hvilken de flestes kristendom av idag er som en grå og kald høstdag. Den gang var de kristne sig bevisst hvad det glade budskap de hadde mottatt og det lys som var gått op betød for dem, mens for så mange av idag betyr kristendom ikke befrielse men åk, ikke guddommelig glede, men en mangfoldighet av plikter.

Og dog preker julefesten og juletræet hvert år forløsningens glede, en glede som må bringes til å gløde i hver enkelt kristen som ved dåpen er blitt inforlemmet Kristus, verdens eneste lys- og glede-skilde. Men kun når vi er trengt inn i rikdommen og herligheten av den forløsning som er gitt oss ved Kristi menneskevorden, kan og vil vi virkelig være hvad kristne skal være: lykkelige, glade, strålende mennesker, lykkelige og glade over de nådegaver Kristi fødsel har bragt oss. Kristendommen kan kun skape lys i sjelen og glede i hjertet, tiltross for korset som blir lagt oss på skuldrene, tiltross for alle skuffelser livet kan by på, ti vi vet at meningen med alt dette er å øke vår evige glede.

Ved Kristi fødsel er strålene av Guds godhet og kjærlighet trengt inn i menneskeheten. Har kristendommen gjort oss til strålende og glade mennesker, mennesker som ved vårt liv og vårt eksempel, vår handlen og talen gjenspeiler denne Guds godhet og kjærlighet?

Ja, dersom de som kaller sig kristne var det inn til sin sjels innerste fiber, da vilde menneskeheten være en verden av brødre og søstre, en verden av ubegrenset gjensidig velvilje, godhet og forståelse, en verden av fred og kjærlighet, en verden hvor enhver vilde tenke ene på å gjøre den annen glede, en verden full av medlidenhet og barmhjertighet mot de fattige og lidende. Da vilde verden i sannhet være forløst fra alt som nu forgifter livet, fra all selvishet og misundelse, fra hovmot og hårdhet, fra alt det som gjør livet til bitter kamp og menneskene til fiender.

Til oss står det å begynne å være strålende kristne, til oss står det å vise våre medmennesker at vi er forløste mennesker, at Kristi rike er kjærlighetens, godhetens, gledens og fredens rike. Ved å se forløsningens lys skinne i oss, vil de tro på oss, tro på forløsningens glade budskap.

Se, det er det glitrende juletres preken. La oss ta os den til hjertet.

Godt nyttår!

Den moderne kristne.

Det gamle år går ut — det nye inn. Et nytt år med sine gleder og sorger, kamper, seire og nederlag. Det gjelder for oss alle å erkjenne vår Gud og oss selv om vi vil vokse og utvikle oss av Guds nåde til Guds ære. Som hjelp til denne erkjennelse kan nedenstående artikkel leses, som er en ekstrakt av en tale, den ungarske ministerpresident H u s z a r holdt på den store internasjonale Kristi Kongekongress i Salzburg nu i høst.

Verden av idag lever i en åndelig febertilstand. Siden forrige århundre har svært meget forandret sig i menneskets subjektive forhold til Gud. Hele Europa trues i øieblikket med å skulde bli en eneste ruinøp, fordi alt det som før bestemte over menneskeheten og alle de drivkrefter som den lot sig lede av har mistet sin innflytelse, mens de negative og oppløsende makter har fått fritt spill. Overalt står verdenshistoriens barometer på uvær — og menneskene lever i en stadig redsel, hvorfor også en del av dem, i følelsen av den enkeltes svakhet, slutter sig sammen i organisasjoner for å kunde ta en blodig hevn over det samfund som de synes har undertrykt dem. Der løpes storm på alle hittidige konstitusjoner og statsformer og gang på gang oplever vi å se disse svikte og styrte sammen og derved åpenbare sin egen svakhet og utilstrekkelighet.

Skjønt de moderne storbyer — likesåvel som statene — nu er knyttet tett til hverandre ved hjelp av antenner og luftfartslinjer, så er allikevel menneskene i våre dager lengre fra hverandre enn noengang før. Ti samfundslivet har mistet sitt eneste virkelige bindemiddel: den kristne nestekjærlighet — og jo mer nasjonene egoistisk konsentrerer sig bare om sine egne økonomiske interesser og derved skiller åndelig lag, desto mer tørner de politisk mot hverandre. Det moderne menneske lever i en permanent og nesten utholdelig spenning — revolusjoner og moterevolusjoner veksler mange steder så sikkert som årstidene, og gjør sinnene nervøse og oppspilte. Det ser næsten ut som om hele menneskeslekten er kommet i en stor verdenskatastrofes smeltedigel. Samfundets gamle sociale inndeling er i oppløsning og i det sociale liv skjer der stadig næsten geologiske omveltninger. Hvad der var innerst kommer ytterst og de som stod på samfundets høider styrtes i dypet.

Stadig tales der om nye livsformer, om nye livsmål som skal innebære lykken for alle — og dog er livsformene mere syndefulle, livsanskuelsene uklare og livsmålene mer lavtliggende nu enn de før har vært i kristen tid. Og man søker og søker efter botemidlene, men alt det man tror å finne viser sig stadig å slå feil. Frisinn, liberalisme, demokrati, socialisme, parlamentarisme, moderne kultur, folkenes selvbestemmelsesrett, internasjonalisme, humanitet — alt dette er nu bare tomme og forlatte

slagord selv for dem, som i ly av disse prinsipper har villedet og utnyttet en godtroende menneskemasse. Og hvorfor har alle disse idéer og alle disse idealer, spilt bankerott og hvorfor måtte de gjøre det? Jo, fordi det moderne menneske har stengt Gud ute fra dem alle og tror å kunne klare sig uten ham.

Men nemesis kom — Guds straff fordi han tilsidesettes og hans anordninger spottes. Resultatene dømte ideologiene — de forferdelige resultater vi ser når vi skuer ut over verden idag: kaos, sammenbrudd, ruin.

Men idet alt styrter sammen og når alt er styrket sammen og har vist sin utilstrekkelighet blir der atter plass i menneskenes tanker og hjerter for troen. Den gudløse samfunds side har politisk ført til verdenskrigen hvis følger vi alle sukker under ennu. Vi har oplevet å se at vigslende kirkeklokker er blitt støpt om til kanoner og vi oplever den dag idag å se at folkeslagene ikke har avrustet, hverken sjelig eller materielt. Selv rike stater har kapprustningene ført ut på fallittens rand. Men hvor kan man vente annet når Guds navn mangler over Folkeforbundets portal i Genève og vi innenfor denne portal ikke treffer en representant for den hellige Fader, men derimot for det antikristelige Sovjett-russland? De moderne stater har åpnet Europas porter for bolsjevismen og fortsetter med å leve i en forferdelig krigspsykose. I avisene drøftes lett-sindig og ansvarsløst muligheten av en ny verdenskrig — det er som hører vi allerede i det fjerne motorduren av aeroplaner som kommer med sine gassbomber parat til å ødelegge den civile befolkning — gamle og barn, alle de uskyldige og vergeløse. Det er til tider som er der blusset et nytt hat op mellem brødre og som man gjør alt for å forbitre og vanskeliggjøre livet for hverandre.

Det siste halve århundre har bragt uanede fornyelser i den moderne samfunnsøkonomi — aldri har den menneskelige intelligens skapt så meget nytt som nu i vår tid. Og allikevel har ikke disse veldige materielle fremskritt kunnet sikre en almindelig velstand. De tekniske forbedringer har nemlig samtidig gjort millioner av mennesker overflødig og derfor arbeidsløse. Tillike er kapitalen blitt løsnet fra produksjonen på en måte som — efter pave Pius XI.'s ord — ikke er forenlig med kristen moral. Derfor ser vi idag at der på våre gater flaker flere sultne mennesker hjemløse om enn vi ser sultne hunder — og alle må vi spørre oss selv: er dette kristent? Er det kristen manns ferd ikke å bry sig med at en sulten og hjemløs styrter om på gaten — at uskyldigheten slepes i støvet — at en enke synker sammen under livets byrde?

La oss være klar over at Gud skapte en skjønn og god verden og det er hans vilje at menneskene skal være lykkelige — men de som lever uten ham, forneker og forfølger ham og ødelegger hans

verk. Det er den moderne samfunnsøkonomi som har slettet Gud ut av alle kalkulasjoner og ikke tenker på menneskers vel, men kun på penger og utbytte, som har hitført tidens materielle krise. Og fordi kapitalismen har tatt overhånd har denne krise fått dimensjoner som er blitt dens egen grav. Flertallet av vår tids mennesker er ikke lykkelige — og det skyldes at de ikke vil anerkjenne Gud som livsnorm og derfor ikke vil arbeide med og for hverandre, men kun berike sig på sin næstes bekostning. Nu arbeider menneskehetens forfødere på å tilrive sig makten, og fordi Gud er detronisert har all autoritet mistet sin makt og kan ikke holde de nedbrytende krefter stangen. Ti når de evige lover fornektes, da hjelper det intet om man så oppretter nok så mange interneringsleirer og fengsler eller gjeninnfører dødsstraffen.

Uten Gud glir også hele menneskehetens moralske liv ut i en krisetilstand. Man søker å bedøve sin sjelelige tomhet ved å styrte sig ut i en vill sansurus. Samtidig brer selvmord sig som en epidemi. Den moralske nihilisme finnes allevegne og allevegne svikter mødre sitt hellige kall og forvandler verden til en gravlund av tomme vugger. Tidens forbryterkronikk er nu så avskyelig at man snart neppe kan ta en avis i hånden uten å vemmes. I gamle dager opdrog man barna og ungdommen med helgenlegendene — i våre dager skjer det ved avisens samvittighetsløse sensasjoner. Ungdommen av idag vet bedre beskjed om filmskuespillernes skilsmisser og om Chicagos gangstere enn de vet om historiens store helteskikkelser. Selv i gode, bra familier kommer det kristne familieliv mer og mer ut av bruk og religionen er stivnet i bare iakttagelse av tomme formaliteter uten den sanne kristendoms indre liv. Likegyldigheten brer sig samtidig med at de direkte gudsfjendtlige bevegelser nu gjør en propaganda som aldri har hatt så megen virkning som i vår dekadente tid. Før blev enkelte trossetninger angrepet — nu angripes hele troen og all dens vesen. Det er selve tanken om en Gud man vil utrydde av menneskeheten, og vende menneskers sinn helt bort fra at der finnes et liv etter døden.

Og det nye og store faremoment er at dette fritenkeri nu skjuler sig under nasjonale flagg. Overalt ser vi at der oppstår nye religionsstiftere og at politikken søker å få kirkene i sin makt. Overfor de kristne mysterier stilles blodets myte — og kristendommen skal forvises fra det 20. århundres liv. Man forespiller folket at den kristne religion hindrer alt sosialt fremskritt og at evangeliets lære er uforenlig med et sunt normalt menneskeliv. Hedenskapet gjør mektige fremskritt i våre dager — det kan ikke nektes at det står på terskelen til våre hjem — nærmer sig katetrene i våre skoler og venter utenfor vår Kirkes port. Fienden er den gamle, men han har forandret sin metode. På Golgata brøt man menneskesønnens ben — nu i våre dager knuser man også hans kors.

Og alle disse farer som truer det moderne men-

neskes liv her nede, kan mange av oss som er kristne ikke benekte vår andel i. Tross det at «vi vet på hvem vi tror» — kan vi da si oss fri for i gitte øieblikk å ha vært «lunkne» og ikke sett at nu slo vår time til å kjempe for Guds sak på jorden?

Verdenshistorien har bevist at den irreligiøse kultur ikke har noe skjønnere, bedre og sannere å gi menneskeheten enn den kristendommen gir og at den aldri kan tilfredsstillende sjelens krav. Evangeliet vil alltid være den beste veiviser til et lykkelig liv og Kirken vil aldri bli en museumsgjenstand. Men det påhviler oss katolske kristne å gå inn for dette — å skaffe Guds lov rettsgyldighet i samfundslivet. For at ikke den moderne verden skal forgå i angst og håpløshet må vi bevare vår tillit til Guds forsyn, må vi holde fast på Kristi autoritet — holde fast på Kristi lære som hverdagslivets bærende kraft. Ti Kristus er ingen myte — han er sannhetens og kraftens store mysterium.

Gud fører menneskene slik at de gjennom lidelser og skuffelser selv får øinene op for sine villfarelser og ser hvor umulige de er å bygge på, når de føres helt ut i sine konsekvenser. Derfor kan det være en lang og bitter vei å gå før det moderne menneske finner tilbake til Gud — men vi ser av historien hvordan Herren alltid når det trengtes har latt nye mennesketyper fremstå, og der vil sikkert også nu komme den vi trenger: det gudhengivne menneske, inne i tidens tanker og problemer og gjennomstrålet av himmelens levende og velsignende kraft. Vi trenger mennesker som kan handle i Herrens navn — og den største handling er det virkeliggjorte kristenliv.

Kristus kom ikke for å befolke ørknene med eneboere — han kom for å underlegge sig verden og bli hersker over samfund og stater, så hans ånd gjennemtrenge alt. Og dette er det ikke alene prestskapets sak å realisere. På det moderne kristne menneske kalles der nu som aldri før — det er lægmanns apostolatets store time som slår. Den moderne kristne kalles til alle tiders største oppgave: å forkynne Kristi herredømme ikke alene i ord, men i hver eneste liten hverdagshandling. Kun med en slik front av troende er det mulig å ta kampen op. Alle skal vi være med — hvor vi er — hva vi er — hvem vi er, ti ingen vet om han ikke i et skjebnesvangert øieblikk kan få i oppdrag å skulde slå det avgjørende slag for Guds rike i en menneskesjel.

Takk.

På vegne av de 40 trengende familier tør St. Vinsensforeningen fremføre sin takk for innkomne gaver til jul. Det blev ordnet med juleribbe- og pølse, julekake og brød til samtlige familier. En lign. utdeling foretas over nyttår. Vi tar gjerne imot brukt tøy, frakker, dresser, sko o. l. Kan leveres sognepresten eller i Ensjøveien 1.

St. Vinsensfor. ønsker alle sine velgjørende godt nytt år.
Ivar Ruyter.

Paven og krigen.

av pastor J. v. d. Burg.

I «Stavanger Aftenblad» for 18. des. leses:

I torsdagnummeret forrige uke stod under overskriften «skjensel» en indignert artikkel, hvori det blev påstått at «paven og hans kardinaler gir kirkens gull, krusifikser og andre hellige kirkesaker for at Mussolini kan få penger til sin krig».

Da det alltid er fare for at noe så uhyrlig finner tro hos en del mennesker — likesom nylig fabelen om klokkingningen og de bombesikre kjellere i Vatikanet — vil jeg gjøre et par bemerkninger.

For det første benekter jeg på det bestemteste at paven har bidratt noe til å støtte krigen, det være med kirkens gull eller noe annet. Ifølge et telegram jeg har liggende foran mig fra den romerske korrespondent for det hollandske blad «Fijd», har de forskjellige fascistiske komiteer som forestår innsamlingene til motvirkning av sanksjonene, nettop i disse dager hatt møte i Roma og hadde i denne anledning bedt om en audiens hos paven. Men de er ikke blitt mottatt. I romerske kretser bringes dette i forbindelse med pavens avvisende holdning med hensyn til Etiopiakonflikten. Pavestaten er i politisk henseende en for Italia fremmed stat, likesåvel som Norge eller en annen stat og det vilde være ikke bare ukristelig men også et brudd på nøytraliteten hvis paven gav Italia penger for å kunne føre krig mot Etiopia.

Sikkert er også at ingen kardinal har gitt noen slags ting fra kirkens helligdommer til å støtte krigen.

I Italia er det for tiden, også blandt dem som fordømmer krigen, en stor harme over de sanksjoner som vil bli iverksatt. Over hele landet holdes det innsamlinger for å motarbeide de følger disse sanksjoner vil ha for folket. Med stor offervilje bidrar hele befolkningen til disse innsamlinger. Det blir fortalt at alle gifte personer ofrer sin vielsesring. Og det er ikke umulig at også en eller annen biskop i Italia har vært med å ofre noen av sine biskoppelige prydelser, som på ingen måte må forveksles med de hellige kar eller andre innviede ting som brukes til gudstjenestene. Om paven har klandret dem for det, vet vi ikke. Men vi kan ikke innse at han må gjøre det. Vi må huske at det er forskjell på å bidra til krigen og å bidra til å lindre den nød som vil opstå i landet på grunn av sanksjonene, og som også vil ramme sivilbefolkningen. Selv om man fordømmer krigen, har man lov å hjelpe de mennesker som blir rammet av krigens følger. Har ikke mange norske familier under krigen da Tyskland blev blokkert, tatt til sig tyske barn eller sendt dem matvarer? Men har de derved villet støtte Tyskland i krigen? Det må bemerkes at også utenfor Italia er det mange som er imot de sanksjoner som blir iverksatt mot Italia.

Enn videre må vi som mener at Italias krig mot Etiopia er urettferdig, være så ærlige å kunne tenke at mange mennesker i Italia, også blandt geistlige, i god tro kan mene at retten er på deres side. Italia er et land som trenger ekspansjon, og dette er et faktum som må regnes med. Etiopia, som er flere ganger større enn Italia med bare 12 millioner innbyggere, hvor altså store deler nesten må betraktes som ingenmannsland, er den mest naturlige utvei dertil. At Etiopia med sin primitive sivilisasjon og sitt slaveri som keiseren ikke formår å avskaffe, trenger en stormakts bistand, er også et faktum, om folkeforbundet anerkjenner. Ved London-konvensjonen i 1915 lovet de allierte Italia kolonial ekspansjon, men dette løfte blev i Versailles helt oversett. Når folkeforbundet innrømmer at Etiopia bør stå under et mandat, hvorfor vil de da ikke gi det til Italia, som inntil nu ikke har fått et eneste, mens andre land har fått flere? At Italia føler sig urettferdig behandlet, må enhver kunne forstå. Et faktum er også at Italias kolonier i årevis har vært utsatt for overgrep fra rovbegjærlige abessinske stammers side som keiseren ikke synes å kunne beherske. Kasser fulle av besværende materiale er blitt sendt til Genf. Dertil kommer at Italia med en viss berettigelse kan ha mistanke om at folkeforbundet alt for meget står i den engelske politikks tjeneste og at, særlig siden Sovjetsamveldet er optatt i folkeforbundet, også antifacistiske tendenser spiller inn. Det er ikke min mening å si at Italias krig mot Etiopia er berettiget. Men vi må være så fredsvennlige at vi kan forstå at mange italienere som i månedsvis er blitt bearbeidet gjennom en ensidig opplysning i pressen, kan tro at de har rett.

Å kreve at paven i en så kaotisk tilstand skal blande sig op i konflikten ved høytidelig å forby en hver katolikk å støtte Mussolinis politikk, er naivt. Verden er merkverdig. Alle de kretser som ellers ved hver leilighet bebreider kirkens innblanding i politikk, som fant det ganske i sin orden at paven ikke fikk adgang til folkeforbundet, krever nu at paven skal felle en avgjørende dom uten at de unner kirken adgang til partenes akter og forhandlinger. Paven behøver ikke å optre som politiker eller voldgiftsdommer. Også Vår Herre selv nektet å være voldgiftsdommer da man engang bad Ham å løse en konflikt. Da svarte Han kort og godt: «Menneske! hvem har satt mig til dommer eller skifter over eder?» (Luk. 12, 14).

Paven må overfor Italia ikke optre på en annen måte enn overfor enhver annen nasjon. Hvis paven måtte blande sig op i den italiensk-etioipiske konflikt, da måtte han blande sig op i en hvilken som helst annen konflikt mellom nasjonene. Men da vilde han ikke ha tid til annet enn å drive politikk. Og vær sikker på at freden i verden vilde derved ikke bli større.

Imidlertid må man ikke tro at paven ikke har gjort noe for å forhindre krigen i Etiopia. Ved forskjellige anledninger har paven på en forsiktig men

dog utvetydig måte uttalt sig mot Mussolinis eroblingsplaner. Men vi må ikke vente at paven skal preke oprør mot Mussolini — ti oprør vilde det opstå hvis han uttrykkelig skulde forby enhver katolikk å støtte Mussolinis politikk, og krigen i Etopia vilde dessuten allikevel ikke bli forhindret. Aldri vilde Italia påta sig den fornedrelse å trekke sine soldater tilbake fra Etiopia bare for pavens skyld. Paven frykter ikke Mussolini. Dette har han vist ved flere anledninger. Men paven har som kristen ikke lov å gjøre sig skyldig i at det vil opstå et enda større blodbad ved en borgerkrig.

Paven arbeider for fred. Det finnes faktisk ingen som lider mer under denne konflikt enn paven og ingen har gjort mer for å løse den enn han. Omverdenen ser ikke meget til det. Men tiden vil en gang vise det, når dokumentene vil bli fremlagt. Man har iakttatt at den pavelige nuntius i Paris for en stund siden plutselig avbrøt sin ferie for å ha en lang konferanse med Laval, hvilken konferanse gav signal til en rekke rykter om underhandling. Flere andre diplomatiske besøk fulgte. Man kan anta at det var Vatikanet som medvirket til Italias beslutning om å trekke en divisjon tilbake fra Libya. Kjent er det også at paven flere ganger har forsøkt å influere på Mussolini gjennom en av dennes beste venner Pietro Venturi og gjennom den nye italienske sendemann hos paven.

Vatikanet arbeider i stillhet. Publicitet vilde alt for lett såre nasjonenes æresfølelse og ødelegge hele fredsverket. Vatikanet arbeider for fredens skyld, det arbeider i stillhet, selv om det for resultatets skyld må gi avkall på æren.

J. v a n d e r B u r g
katolsk prest.

„Psykotterapi eller sjelesorg“.

I «Kirke og Kultur»s oktobernummer 1935 finnes gjengitt et foredrag som den kjente danske dr. med. H. I. Schou, overlæge ved nervekurstedet Dianalund, har holdt på Askov folkehøiskole ved et læge- og prestemøte som fant sted der i juli 1935. Foredraget, hvis fulle tittel er «Psykotterapi eller sjelesorg — et forsøk paa at optrekke rene linjer», innledes med en definisjon av psykotterapi og sjelesorg — behandler derefter psykotterapiens historie, hvorunder dr. Schou også kommer inn på psykoanalysen som han stiller op som en diametral motsetning til kristendom: «noget kompromis mellem kristendom og psykoanalyse kan derfor aldrig tænkes, ej heller en samvirken mellem præster og psykoanalytikere i den freudske forstand».

Meget interessant er avsnittet om sjelesorgens historie. Efter å ha citert steder av evangeliene som viser Kristus som «den store, den virkelige sjelesørger», samt karakterisert Paulus — navnlig i hans annet brev til Timoteus — som den der eier de rette sjelesørgeriske evner: «en overordent-

lig indfølelse, takt, autoritet, menneskekundskap og dyp sympati», går doktoren over til å omtale den katolske Kirkes sjelesorg. Om den sier han:

«Den katolske kirke driver en intensiv og beundringsværdig sjelesorg, visstnok den mest udbredte som finnes indenfor nogen kirkelig retning. Ingen kan have været vidne til de hundreder av mennesker der søger skriftestolen i de store katolske kirker f. eks. i Rom og Milano uden at faa et gribende indtryk av kristen sjelesorg. Ganske vist er hver konsultation kort og formodentlig meget skematisk, men man maa huske at den gentages regelmæssigt og giver anledning til personlig opgør og stille andagt i kirkene. Dette turde med alle sine mangler, være adskilligt bedre end den sjelesorg, vi hidtil har haft i den protestantiske kirke.

Igennem biskop Brems fik jeg for nogle aar siden adgang til en del psykologiske og sjelesørgeliteratur til brug for unge katolske præster. Jeg var simpelthen imponeret. Der var næppe den side av menneskelivet, fra det laveste til det høieste, som ikke blev grundigt belyst og jeg tror, at ingen dansk læge ved sin embedseksamen ved saa meget om mennesker som de katolske præster. Biskop Fuglsang-Damsgaard har fornylig meddelt mig at ogsaa han var imponeret av den katolske sjelesørgeliteratur. Her staar vi langt tilbage og her er en opgave for Pastorseminariet; sjelesorg bør vel efterhaanden ogsaa indbygges i det teologiske studium. Hidtil har egnet litteratur manglet, foruden forstaaelse av fagets betydning.

Professor Johannes Jørgensen fortalte mig under et ophold i Asissi 1932 om betydningen av de katolske ekserciser, d. v. s. den systematiske aandelige opfriskning og udrensning gennem vel tilrettelagte retreats. «Det var en hestekur», sagde han, «men hvor ofte har den ikke hjulpet mig!»

Jeg har en rekke patienter blandt katolikkerne, mest konvertiter. De fortæller mig uden undtagelse om den hjælp de har af deres skriftemaal. Dette gælder naturligvis i særlig grad psykopater, men flere gange er det hændt at mine værste psykopater ved en konversion er blitt lykkelige mennesker. Jeg husker en ung stud. mag., som gennem flere aar bevægede sig fra det ene kirkelige parti til det andet, hele kompasset rundt, mere og mere uheldig, indtil han fandt hvile i katolicismen. For tiden behandler jeg en ung frue av aristokratiet, om hvem det samme kan siges. Jeg har læst hendes omvendelseshistorie og maa give hende ret i, at her virkelig er et hvilested for hende. Katolicismen har virkelig autoritet, menneskekundskap og dyp sympati for den enkelte. Det er det de sjæleligt skrøbelige trenger til. Er man i tvivl, kan man ogsaa læse Perch: «En dansk karmelit», og Pontoppidan: «Elise Hoskier». Saadan biografi giver respekt for den katolske sjelesorg.

Dr. Schou omtaler dernæst forskjellige protestantiske bøger om sjelesorg og fremhever særlig pastor Arne Fjellbu's bok «Sjelesorg» som han ber

alle danske prester lese. Og går dernæst over til å omtale Oxfordbevegelsen om hvilken han — efter å ha nevnt fire konkrete tilfelle av dens innvirkning på mennesker — sier: «Jeg mener at vi her har modsætningsforholdet tilspidset mellom fornuftig psykoterapi paa den ene side og overspændt kristelig sjælesorg paa den anden. Kun i ganske enkelte tilfælde, f. eks. overfor unge eller overfor meget firkantede, sjæleligt kraftigt anlagte personer samt maaske overfor visse ældre kristne, der er gaaet tørre, kan vi inklade os paa et samarbeide mellom psykoterapi og Oxfordianisme». Og advarende tilføier han:

«I det hele taget bliver det ikke sjældent sjælesørgerens opgave at være «ambulance» for de stærke religiøse bevægelser. Som en tank ruller de hen over landene, knusende sund og syg imellem hinanden, og nogen maa der være der kan opsamle de saarede og som den barmhjertige samaritan, bringe dem i herberg og vaske deres saar. En mængde psykoterapi vil altid slutte sig til det nye og ensidige og senere gaa i stykker. Et er at kaste mennesker ud i vandet, et andet at lære dem at svømme. Man maa undertiden forfærdes over hvad velmenende usakkyndige inklader sig paa af psykologiske opgaver naar det dreier sig om andre menneskers sjæleliv. Vi som i aartier har siddet og listet og lirket ved menneskers sind, maa holde os for øren og øine naar vi ser andre trampe frem med træskostøvler. At kaste mennesker ut i de voldsomste sjælekampe ved 3 dages møde og herefter forlade dem for bestandigt kan sammenlignes med at kaste en mand i vandet og overlade til ham selv at blive frisvømmer». Doktoren tilføier at han personlig skylder bevegelsen «mere kristelig frimodighet» — men han ønsker å pointere, forøvrig helt i overensstemmelse med katolsk oppfattelse, at psykoterapi og kristelig sjælesorg må ha skarpe grenselinjer. Betingelsene for samarbeid er at det religiøse liv anerkjennes som uttrykk for sjælelig sundhet. Begrepene må ikke sammenblandes men adskilles — de to virksomhetsområder skal ikke duplicere, men supplere hverandre.

Pater J. A. Lutz, O. P.

påbegynner som man vil se av annonsen i dette nummer av «St. Olav», en apologetisk foredragsserie torsdag den 9. januar kl. 8 (20) i St. Olavskirken, Oslo. De følgende foredrag avholdes hver torsdag fremover på samme sted og til samme tid. Foredragenes emne er:

Det kristne trosliv i apostlenes dager,

idet pateren behandler:

Torsdag 9. jan.: Sjælelivet hos de første kristne.

Torsdag 16. jan.: «Kristi legem som er Kirken».

Torsdag 23. jan.: Anden og autoriteten.

Torsdag 30. jan.: Bønn, liturgi og sakramenter.

Torsdag 4. febr.: Evangeliets ekspansjonstrang.

Det turde vel være overflødig å anbefale disse foredrag. Pater Lutz er så kjent og skattet en foredragsholder at hans navn er nok til at man vet man har en berikelse av ens hele åndsliv i vente. Den lærde pater er jo som få hjemme i historie, filosofi og teologi og evner å meddele andre av sin kunnskapsmengde på en anskuelig og lettfattelig måte. Det vil derfor være bra om så mange som mulig av våre protestantiske slektninger og venner kunde formåes til å slå følge med oss. De vilde sikkert ikke angre på det og det vilde være en utmerket form for katolsk aksjon om vi kunde gjennomføre hver å ha en protestant med til foredragene.

N. K. K. F.s utlodning.

Gullarmbåndet tilfaldt nr. 437, Magnussen, Andresens Bank.

Bokanmeldelser.

Trygve Gulbranssen: «Ingen vei går utenom». (Aschehoug & Co.)

Denne bok er siste del av Gulbranssens store trilogi om Bjørndalsfolket — de to foregående er som bekjent «Og bakom synger skogene» (1933) og «Det blåser fra Dauingfjell» (1934). Sjelden har vel en debuterende forfatter slått slik igjennem med sitt første verk som Gulbranssen med den første av disse bøker og sjelden har vel en debuterende forfatter formådd i den grad å vedlikeholde interessen som han. Ikke alene det — interessen er i jevn og sikker stigen hvilket også er et særsyn da den meste av vår moderne yngre litteratur nærmest hører til den kategori om hvilken ordene om å stå idag og imorgen overlates forglemmelsen gjelder.

Men Gulbranssen fortjener den anerkjennelse han har fått og får. Ti dette hans verk er i fulleste mål god litteratur — god fullvektig kunst, skrevet ut fra en villende dikters sinn — en dikter som vil noe med sitt virke. Det er boken om det menneskelige ansvar.

I «Ingen vei går utenom» finnes en samtale — nok så langt ute i boken forresten — hvori forfatteren har utkrystalisert sin livsanskuelses kjerne. Adelheid kommer til sin tante for å søke råd og hjelp i de problemer som nu har overveldet henne og som hun ikke kan finne løsning på — og i få streker, på ganske få sider, gir tanten henne forklaringen, idet hun samtidig tegner Bjørndalslektens store opgave for henne: å være de ansvarsbevisste overalt og mellom alle til alle tider og i alle forhold. Ansvarsbevisst i tanker, ord og handlinger. Hvor og når denne opgave tas op og bæres frem tross alle vanskeligheter blomstrer og trives alt — men hvor ansvaret berøves eller svekkes selv om dette skjer med den sterkeres rett slik som gamle Dag umyndiggjør unge Dag, sønnen og Adelheids mann, i den tro at dette er best for alle parter — der går mennesket til grunne eller går sig bort på dårlige eller ufarbare livsveier. Og da Adelheid holder på å synke sammen under den byrde av medskyldighet som den menneskekloke mosters ord vekker i hennes sjel, gir denne henne den avgjørende håndsrekning: «Lenger ned kan et menneske ikke komme enn å sette sig til å jamre over sig selv. Rett dig op! Der er ingen trøst i livet uten den en kjemper sig frem til selv». Og denne trøst former hun slik: «Bøi stoltheten og dig selv ned for din kjærlighet».

Bjørndalsfolket på den gamle ættegård lever efter livsbudet: «å gjøre sig selv til menneske med et levende hjer-

te», og de når dette mål fordi de anerkjenner dette buds utsteder, livets Herre, som sin Herre. De kan gjøre oppror, de kan flykte for denne overste Herres stemme i sin samvittighet — men ærlige, ekte og sannhetskjærlige som livet på den store gård med den omliggende mektige natur har gjort dem til — må de alltid vende tilbake til det faste holdpunkt: sannheten, virkeligheten bak alle illusjoner og stemme sitt eget subjektive syn og bøie sin egen subjektive lyst inn etter Guds krav.

Dette grunnsyn er kledd i en levende og kunstnerisk fortelleform som ikke et eneste sted forfaller til det moraliserende tross sin dype moral, og ikke noe sted slapper av i spenning og interesse. Det må anbefales på det innstendigste å stifte bekjentskap med hele trilogien. Bedre bøker er ikke fremkomne i de senere år her hjemme.

E. D.-V.

Herhjemme.

OSLO. — O. K. Y.'s nyttårsfest hadde som vanlig samletfullt hus — mest av ungdom. Før festen tok sin begynnelse avholdtes generalforsamling, hvor regnskapet fremlagdes og godkjentes. Av årsberetningen fremgikk at O. K. Y. hadde hatt et særdeles godt år med tilgang av medlemmer. Årets hovedbegivenhet var den vellykkede utflukt til kirkevigslen i Kristiansand. Styret blev gjenvalgt. — Festen tok sin begynnelse kl. 8 efter at hs. hiv. biskopen hadde innfunnet sig sammen med sogneprestene til St. Olav, St. Halvard og Stabekk menigheter samt kapellanene dr. Gorissen, Bergwitz og Boers og som representant for dominikanerne patrene Vanneufville og La Breton. — Formannen Wilfred Fiala bød velkommen og man begav sig inn i festsalen hvor bordene var oppstillet så de dannet bokstaverne: O. K. Y. og av den dyktige festkomite Egil Olafsen, Ignaz Fiala, Willy Olafsen og Christen Christensen smakfullt dekorert i mørkeblått og med sølvstjerner. Belysningen var utelukkende med levende lys hvilket straks skapte stemning. Talerne innlededes av formannen som efter å ha omtalt det siste år som et godt og lett arbeidsår rettet alle ynglingenes særlige takk til direktøren sogneprest pater Notenboom hvem en stor del av æren for de gode resultater tilkom. Samtidig takket han pater Boers for de måneder som han hadde vikariert som direktør — og til slutt overrakte han på foreningens vegner pater Notenboom en vakker dobbeltstake til skrivebordet. Pater Notenboom takket i en varm og anslående tale for den arbeids glede O. K. Y. gav ham. Dernæst talte Øystein Olafsen morsomt for damene og en vittig «Fjortendagspost» gjorde fortjent lykke. Til sist reiste biskopen sig og formet i ord sin tilfredshet ved å være i de unges fester, idet han la de unge deres særlige ansvar og plikter på hjerte. En jublende applaus viste hans høiarverdighet hvor takknemlig og glad man var for hans nærvær. Et par morsomme sketscher, godt spillet, dannet en hyggelig avveksling og man konstaterede ved avslutningen, at også denne fest hadde vært O.K.Y. gode tradisjoner verdig.

Oslo. — Julen er blitt feiret også her efter de beste tradisjonelle mønstre. Ved midnattsmessen var besøket i alle tre kirker så stort som der overhodet kunde være plass til — som vanlig fant også mange protestanter den kveld veien til våre gudstjenester. Også første og annen juledag var kirkesøkningen bra. — Julefestene tok sin begynnelse søndag mellem jul og nyttår, idet St. Olavsforeningene for St. Olav og St. Halvard hadde slått sig sammen om å gjøre det hyggelig for sine egne og Stabekk menigheter. Det lykkedes til fullkommenhet og formannen, hr. Bruce, kunde hilse en tallrik forsamling velkommen omkring det store vakre juletre. Hs. høiarverdighet biskopen holdt festtalen som er gjengitt annet sted i dette nummer — hvorefter man til akkompagnemang av d'hr. Vitesnik, Greiner og Filipovsky avsang forskjellige julesanger og frk. Østenstads blandede kor vakkert foredrog en del religiøs musikk. Det tradisjonelle julefestprogram avvikledes i

glad og munter stemning. Fellesstyret hadde ære av sitt store uegennyttige arbeid for å gjøre det godt for alle — og like så vellykket blev julefesten for barna dagen efter, hvor jubelen hele tiden stod høit i taket og dansen og leken omkring juletreet gikk med liv og lyst. Skjønt der kom mange fler enn man hadde tenkt sig klaffet det på det beste, takket være styrets dyktige administrasjon. Sogneprest pater Notenboom holdt festtalen og fikk barna helt med sig — selv de små. Efterpå var der megen moro — pussig underholdning fra scenen og julemann med gaveposer. Barna var henrykt og mødrene takknemlige — med god grunn.

FREDRIKSTAD. — Den vakre lille St. Birgittakirke står smykket til å ta mot julen. Julekrybben er på plass — en av de skjønneste i Norge med sine kunstneriske figurer, sine mange engler som svever allevegner og de herlige blomster i rosa og hvitt hvormed den er pyntet. De mange forbedringer som kirkeinteriøret har undergått den senere tid kommer nu helt til sin rett — navnlig korbuen hvis rene linjer nu ikke mer skjemmes av den uforholdsmessige prekestol, idet denne er avløst av en sindrige lese-pult som svinges frem for kommuniensbenken fra sideveggen i koret — hvortil den er fastgjort med hengsler — når den skal brukes og svinges på plass igjen efter endt preken hvorved koret atter ligger helt fritt under seive messehandlingen. Altret er blitt kledd med tre, så det nu er i stil med kirken. Dets forside bærer et vakkert tegnet sølvkors i et stilfullt midtarrangements. Altrets bakvegg har fått et fløilsdrapperi som på en behagelig måte markerer det hellige sted — det er meningen med tiden å anskaffe et slikt drapperi i alle de liturgiske farver og skifte inn efter den farve messen leses i. Den hvite madonnastatue ved siden av høialtret er fjernet — den vil senere få en bedre og mer velegnet plass i kirkerummet. Endelig er der anskaffet ny skriftestol. Som kirken nu står, er dens indre, som sagt ualmindelig vakkert — og julekvelden var den som vanlig overfylt til midnattsmessen. Av en av de tilstedeværende fikk vi følgende beskrivelse av denne messes stemningsfulle innledning: «den skjønn lille kirke ligger oplyst i den snehvite, stjerneklare vinternatt, mens en stor skare troende kneler og venter til klokken slår tolv. Så begynner det å leve og synges oppe i det beskjedne klokketårn, og da den siste klokketone skjelder hen i den rene frøstluft får den svar av en fjern eterisk klingen av alterklokken ute i mørket. Fra prestegården kommer det — nærmere og nærmere — der synger en ren og klar barnejubel i alterbjellens kimen inntil presten med sitt følge av ministranter er nådd til den åpne kirkedør. Og mens klokkene kimer og kimer synger koret i kirken julen inn: «Stille natt, hellige natt —». — Fredag den 27. desember overvar vi en ualmindelig hyggelig julefest for barna i foreningslokalet. Ca. 45 barn var forsamlet — de minste med sine mødre mens frk. Doris Olsen og hr. Zack. Backer jun. velvilligst ydet den musikalske ledsagelse til alle sangene og fruene Sand og Olsen sørget for den materielle velvære. Dette vilde dog ikke være mulig uten assistanse fra St. Josephsøstrene som også denne gang hadde overtatt sin meget store del av arbeidet med tilberedningen, bakt og stelt de nydeligste julekurver istand, fylt med alt som kan glede et barnesinn. Efter at noen julesanger var sunget talte sogneprest Laudy til de små som fulgte med i alt han sa om julens glede og barnlige lyst. Så begynte dansen om juletreet — da barna var trettede, fikk de plass om det store bord og bevertet med alle barns beste drikk — atter lek og under veldig fryd tonet julemannen frem med ris til de uartige og alt mulig rart til de snilde barn. Alle var selvfølgelig snilde og jubelen stod høit i taket og såvel sognepresten som priorinnen mére Augustine så inn i mange glade barneansikter som takknemlig sa farvel da oppbruddets time slog.

E.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønll's Bok- & Akcidenstrykkeri, Telefon 10 877, Oslo.